ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбна-метадычны комплекс (электронная версія) па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” распрацаваны для студэнтаў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры”, якія навучаюцца па спецыяльнасцях 1-88 01 01 «Фізічная культура» (па напрамках); 1-88 01 02 «Аздараўленчая і адаптыўная фізічная культура» (па напрамках); 1-88 01 03 «Фізічная рэабілітацыя і эргатэрапія» (па напрамках); 1-88 02 01 «Спартыўна-педагагічная дзейнасць» (па напрамках); 1-89 02 01 «Спартыўна-турыстычная дзейнасць» (па напрамках), і ўключае тэарэтычны і практычны матэрыял.

Мэты ВМК (электронная версія) па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”:

- развіць вуснае і пісьмовае маўленне студэнтаў, здольнасць самастойна назіраць і даследаваць моўныя з’явы;
- фарміраванне навыкаў у галіне дзелавых зносін;
- лагічна выказваць свае думкі;
- узбагачэнне лексічнага запасу ў галіне беларускамоўнай спартыўнай тэрміналогіі, пашырэнне яго ў сферы прафесійнай (спартыўна-педагагічнай) дзейнасці.

Задачы вывучэння ВМК (электронная версія) па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”:

- паказаць ролю мовы і маўлення ў працэсе сацыяльных зносін;
- раскрыць функцыі беларускай мовы як вызначальнага кампанента нацыянальнай культуры;
- развіць і ўмацаваць навыкі практычнага выкарыстання вуснай і пісьмовай форм сучаснай беларускай літаратурнай мовы;
- сфарміраваць у студэнтаў разуменне неабходнасці ведаць і карыстацца беларускай мовай у прафесійнай дзейнасці;
- даць студэнтам неабходную сістэму ведаў аб лексічным складзе, тэрміналогіі і маўленчай культуры;
- спрыяць паглыбленаму асэнсаванню і засваенню тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі на беларускай мове па абранай спецыяльнасці;
- даць веды аб тэрміналагічных слоўніках і даведніках па адпаведных сферах прафесійнай дзейнасці;
- авалодаць навыкамі перакладу і рэферыравання прафесійна арыентаваных тэкстаў;
- сфарміраваць уменне складаць і весці на беларускай мове справавую дакументацыю, рыхтаваць навуковыя і публічныя выступленні;
- садзейнічаць падрыхтоўцы высокаадукаваных, творчых і крытычна думаючых спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

ВМК (электронная версія) па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” уключае наступныя структурныя элементы:

- 01. Тытульны ліст;
- 02. Тлумачальная запіска;
- 03. Вучэбныя праграмы па вучэбнай дысцыпліне;
- 04. Тэарэтычны раздзел;
- 05 Практычны раздзел;
- 06. Раздзел кантролю ведаў;
- 07 Дапаможны раздзел.

У раздзеле “Вучэбныя праграмы па вучэбнай дысцыпліне» ВМК (электронная версія) прадстаўлена вучэбная праграма, складзеная на аснове базавай праграмы “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”, якая ўключае тлумачальную запіску, змест вучэбнага матэрыялу, вучэбна-метадычную карту дысцыпліны для дзённай і завочнай форм атрымання адукацыі.

Тэарэтычны раздзел ВМК (электронная версія) ўключае матэрыялы для тэарэтычнага вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” па наступных раздзелах: “Уводзіны ў вучэбную дысцыпліну “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”, “Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей”, “Лексічная сістэма беларускай мовы”, “Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму”, “Арфаграфія”, “Марфалагічная спецыфіка беларускай мовы. Граматычныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы”, “Функцыянальныя стылі мовы” і “Лексікаграфія”. У рэкамендуемай частцы прадстаўлены тэарэтычныя і практычныя матэрыялы па культуры прафесійнага маўлення. Тэарэтычныя звесткі па тэмах дазволяць актуалізаваць і паглыбіць веды пра гісторыю беларускай мовы, яе стылістычную дыферэнцыяцыю, сістэму нормаў літаратурнай мовы, атрымаць веды пра спецыяльную лексіку беларускай мовы, асноўныя паняцці культуры маўлення.

Практычны раздзел ВМК (электронная версія) змяшчае практыкаванні па кожнай тэме вучэбнай праграмы дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка), а таксама тэксты для аналізу па 34 відах спорту (Дадатак 1). Адны з іх разлічаны на паглыбленне тэарэтычных ведаў пра лексічныя, фанетычныя, арфаэпічныя, словаўтваральныя і граматычныя асаблівасці сучаснай беларускай літаратурнай мовы, іншыя звязаны з праблемамі моўнай сітуацыі, інтэрферэнцыяй. Заданні, прысвечаныя лексіцы прафесійнай сферы, даюць студэнтам магчымасць убачыць і зразумець спецыфіку фармальна-семантычных працэсаў, якія адбываюцца ў сістэме спартыўнай тэрміналогіі, усвядоміць асаблівасці словаўтварэння і перакладу тэрмінаў з рускай мовы на беларускую. Усе тэксты практыкаванняў змяшчаюць матэрыял на спартыўную тэматыку.

Розныя па характары і ступені цяжкасці практычныя заданні даюць магчымасць выкарыстоўваць матэрыял як пры групавым, так і пры індывідуальным навучанні. У залежнасці ад мэты, задач і характару работы, а таксама ад узроўню тэарэтычнай падрыхтоўкі навучэнцаў, выкладчык можа

спрасціць некаторыя заданні ці ўскладніць іх, выкарыстоўваць матэрыял цалкам або выбарачна.

Раздзел кантролю ведаў ВМК (электронная версія) уключае пытанні і заданні да кожнай тэмы і тэсты да кожнага раздзелу, пытанні да заліку.

У дапаможным раздзеле пададзены ключы да некаторых практыкаванняў і тэстаў, указаны спіс рэкамендаванай і выкарыстанай літаратуры, а таксама слоўнікі, якія змяшчаюць беларускамоўную фізкультурна-спартыўную тэрміналогію.